

Jedinečnost x „individuálnost“

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[2005](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[2005](#)

◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 7. 3. 2005

◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 7. 3. 2005

Jedinečnost x „individuálnost“

Každá situace v našem světě je jedinečná v tom smyslu, že jakékoli její „zopakování“ se nutně vyznačuje určitými odchylkami, přičemž důležitost těchto odchylek nemůže mít pro onu jedinečnost mít žádnou relevanci (leč z nějakého omezeného hlediska, které se soustředí jen na některé rysy, zatímco od jiných „abstrahuje“). V tomto smyslu můžeme dokonce vykonstruovat pouze myšlenkový model situace a jejích proměn tak, aby v průběhu těchto proměn nedošlo buď vůbec anebo jen extrémně sporadicky k opakování téže „sestavy“ jejích prvků (např. dva body pohybující se různými rychlostmi, jejichž poměr nelze vyjádřit racionálním číslem, po dvou různých, trvale od sebe vzdálených kružnicích o poloměrech, jejichž poměr nelze vyjádřit racionálním číslem; takový model je vlastně přímým opakem fraktálů, kde je naopak zajištěna extrémně vysoká podobnost, ale v různém měřítku.) Mohli bychom v takovém „umělé“ konstruovaném případě mluvit o „falešné jedinečnosti“, ale nemělo by to dobrý smysl, protože vlastně všechny jedinečnosti, tedy i „reálné“, jsou falešné, protože bezvýznamné. Naproti tomu „individuálnost“ představuje jedinečnou organizovanou, tj. cílenou, télickou, nikoli sice definitivně (konečně) v jednotu integrovanou, ale k takové jednotě směřující a intenzivně ji (vždy ovšem jen zčásti) udržující a obnovující. Větší, rozsáhlejší resp. hlubší narušení této „jedinečnosti“ může vést k jejímu rozpadu, po němž pak může zůstat jakýsi relikt, který si eventuálně může „jedinečnost“, jež po celou dobu provázela onu nyní rozpadlou „individuálnost, dosti dlouho podržet (a posléze ji proměnit v jedinečnost odlišnou, která už žádné stopy již rozpadle individuálnosti nenese). – Užití obou termínů v naznačeném smyslu odpovídá, jak mám za to, tomu, co napovídají obě slova sama: jedinečné je to, co nemá přesných replik (či nápodob), zatímco individuální je to, co nemůžeme rozdělit (aniž bychom to zničili). Jedinečná je konstelace, která může (i když nemusí) postrádat jakýkoli řád, naproti tomu individuální je vždy něco celého, celostního, drženého pohromadě nějakým „principem“ či „řádem“ (které však nemusí být ničím objektivovatelným).

(Písek, 050307–1.)